

Riktlinjer handläggning vid misstanke om apkoppor hos patient

All handläggning apkoppor ska ske via **STI-mottagningen Falun**. Telefonnummer 023-49 08 90, se vidare [kontaktuppgifter STI-mottagningen](#). Sök infektionsbakjouren kvällar och helger.

STI-mottagningen kontaktar, vid behov, smittskyddsläkare för bedömning om provtagning vid misstanke om apkoppor hos en patient. Smittskydd & vårdhygien Dalarna, telefon 023-49 07 85 alternativt via växeln 023-49 20 00.

Observera att riktlinjer kan komma att ändras när mer information om sjukdomen blir känd.

Bakgrund

Apkoppor, monkeypox/MPX, är en mycket ovanlig sjukdom som orsakas av infektion med apkoppvirus. Den vanligaste smittvägen är från djur till människa, genom bitt eller kontakt med kroppsvätskor eller sår/blåsor vid handhavande av smittat djur, t ex i samband med jakt. Apkoppor kan även överföras vid nära kontakt mellan människor. Sjukdomen förekommer endemiskt i västra och centrala Afrika. Från övriga länder i världen har tidigare få fall rapporterats, oftast efter resor till dessa områden.

Sedan maj 2022 pågår ett internationellt utbrott av apkoppor. Smittan bedöms inte som högsmittsam, nära kroppskontakt krävs för smitta. Sexuella kontakter kan utgöra en risk. Enligt den europeiska smittskyddsmyndigheten ECDC verkar överföring av virus i huvudsak ha skett via sexuella kontakter mellan män som har sex med män när det gäller det ökade antalet fall i Europa.

Inkubationstiden är vanligtvis 6-13 dagar men kan variera mellan 5 och 21 dagar. De vanligaste sjukdomssymtomen är feber, svullna lymfkörtlar, allmän sjukdomskänsla, huvudvärk, muskelvärk samt hudutslag med blåsor. Hos de europeiska fallen har hudutslagen ofta rapporterats vara lokaliserade till könsorgan, kring analöppningen eller runt munnen. Kan dock också sitta på andra delar av kroppen. På senare tid har ytterligare symtom uppmärksamats. Det har varit smärta runt analöppningen och i ändtarmen, tyngdkänsla i nedre delen av magen, uretrit och urinretention.

Sverige har fått ett begränsat antal doser vaccin mot apkoppor. På grund av få doser måste prioritering göras enligt strikta indikationer. Infektionskliniken ansvarar för prioritering, ordination och vaccination.

[Folkhälsomyndigheten apkoppor](#)

Indikation för provtagning av misstänkta fall

Vid misstanke om apkoppor utifrån symtom och om en person har varit utsatt för risk att smittas. Läs mer om symtom: [Symtom apkoppor](#)

Provtagning

Utförs av STI-mottagningen, Falu lasarett.

- Använd behandlings- eller undersökningsrum med stängd dörr.
- Tid avtalas med patienten innan besök. Patienten visas direkt in på rummet.
- Provtagande personal ska förutom att följa basala hygienrutiner använda andningsskydd (FFP2/FFP3) alternativt munskydd IIR vid lägre smittrisk, visir, långärmat engångsplastförkläde/engångsskyddsrock samt skyddshandskar. Se Vårdhygieniska rekommendationer vid fall av misstänkt eller bekräftad apkoppsvirusinfektion
- Patient med misstanke om apkoppor ska ges förhållningsregler muntligt och skriftligt. Se "Apkoppor – Patientinformation" [Smittskyddsblad](#)
- Dokumentera givna förhållningsregler i patientjournalen.
- Tänk på att patienten måste få besked om att förhållningsregler upphör vid negativt provsvar.

För bokning av provtagning kvällar och helger, kontakta infektionsbakjouren (nummer i jourlistan eller via Falu Lasarets växel 023-49 20 00). Infektionsbakjouren bedömer om provtagning ska ske på jourtid eller om det kan vänta till vardag. Jourtid sker provtagning enligt ovan men av personal på avdelning 54 i behandlings- eller undersökningsrum med stängd dörr.

Vid behov kan STI konsultera infektionsbakjouren om patienten har utslag på fler ställen än genitalt.

Smittspårning

Utförs, i dagsläget, av sjuksköterska på STI-mottagningen (jourtid av behandlande läkare). Vid frågor kontaktas Smittskydd & vårdhygien på telefon 023-49 07 85.

- Påbörja smittspårning snarast för att identifiera kontakter som kan vara aktuella för vaccination redan innan provsvar.
- Kartlägg vid smittspårningen: finns **närkontakter med hög risk för smitta utifrån definitionen** i smittskyddsblad "Apkoppor Läkarinformation"? [Smittskyddsblad](#) Har någon av dessa närkontakter ökad risk för allvarlig sjukdom? Är någon av dem vaccinerad mot smittkoppor sedan tidigare (allmän vaccination mot smittkoppor upphörde 1976, finns märke?)?
- Meddela sjuksköterska på Infektionsmottagningen vilka närkontakter med hög risk för smitta som ska bedömas om vaccination är aktuellt. För bedömning se dokument "Rutin för vaccination mot apkoppor på Infektionskliniken Dalarna (postexposition)".
- I de flesta fall kan förhållningsregler till kontakter ges efter provsvar, undantag är fall där vaccin bör ges så snart som möjligt. Behandlande läkare på STI mottagningen (jourtid behandlande läkare), ger närkontakter med hög risk för smitta förhållningsregler muntligt och skriftligt samt informerar att vaccination **eventuellt** (tänk på att inte lova vaccin) kommer att erbjudas från infektionsmottagningen. Till kontakter med låg risk för smitta ges informationsblad. [Smittskyddsblad](#)
- Givna förhållningsregler dokumenteras i patientjournalen. Information till kontakter med låg risk dokumenteras i smittspårningshandlingen, inte i journal.